

IVN Gulp & Geul gefascineerd door Lampertstal (zat. 18 juni 2005).

De weersvoorspellers hielden woord dus hadden we een schitterende zaterdag. De hele dag droog en warm in een bijzonder fraai gedeelte van de Eifel. De route per auto binnendoor was korter in km. maar absoluut niet merkbaar in tijd. We volgden binnenwegen, doorkruisten tientallen dorpjes, genoten van fraaie bermen, schitterende panorama's en bijzondere landschappen. De variatie binnen dit gedeelte van de Eifel is erg groot en, als we even verder zouden doorrijden, zouden we in de regio van Gerolstein belanden met zijn bekende en vaak bruinrood gekleurd vulkaanlandschappen. Uiteindelijk arriveren we net even onder of ten zuiden van Blankenheim.

We parkeren bij een eeuwenoud kerkje net voor Alendorf. Hier is een kerkhof met gevallenen uit de eerste en tweede wereldoorlog gecombineerd met het plaatselijke kerkhof. Behalve de markante kerk staan er enkele opvallende "bouwwerken" uit de 17 e eeuw welke deel uit maken van een eeuwenoude traditie: de kruistocht langs de 14 staties naar de Calvarieberg ter plekke (druk bezocht in de zgn. goede week voor Pasen) . Deze forse heuvel zullen we pas aan het eind van onze excursie verkennen.

Ton is gewapend met diverse camera's maar al spoedig blijkt dat hij dit uitstapje heeft onderschat, Hij determineert en fotografeert de eerste bijzondere plant: de prachtig blauw bloeiende Salvia, vlak voor de geparkeerde auto's. Even verder staat de groep in de berm te genieten van o.a. het nietige geelhartje, morgenster en het kamgras. Een opsomming van de soorten die ook in Zuid Limburg ooit voor kwamen, zou menige lezer kunnen afschrikken. We steken de weg naar Alendorf over en ontdekken al na enkele meters een eerste orchidee. Er zouden er nog ca. 2119 stuks volgen. Aan onze linkerkzijde een bijzonder gevarieerde grasweide, rechts een bosrijke helling met diverse inhammen. Dat was dus genieten voor onze deelnemers en herhaaldelijk is weer een plantje schuldig aan onze gemiddelde snelheid welke waarschijnlijk nog geen km. per uur zal bedragen. De vrijwilligers van de orchideeëntuin in het Gerendal geloven urenlang hun ogen niet als zij de enorme rijkdom aan soorten en de massale aanwezigheid van minimaal 13 soorten orchideeën (achteraf) mogen aanschouwen. Desondanks was onze Frida niet stil te krijgen.

De eerste orchidee was inderdaad snel gevonden want de berm aan onze linkerkzijde herbergde tal van planten. De welriekende nachtorchis, (*Platanthera bifolia*) dwingt de groep

meteen op de knieën. Camera's leggen dit exemplaar meermalen keren zeer zorgvuldig vast. De veelvuldig voorkomende Keverorchis krijgt nauwelijks enige aandacht en mag blijkbaar niet op de foto vanwege zijn minder fotogenieke uiterlijk. Een half uur later zijn we enkele honderden meters verder. Waarlijk tientallen exemplaren van onze witbloeiende nachtorchis zijn in alle stadia bewonderd en elke blik naar rechts zorgt voor nieuwe verassingen. Enkele 'inhammen' worden kort geïnspecteerd of gemonsterd en de teller van Ton blijft op hoge toeren het aantal orchideeën registreren. Zijn camera kan het nauwelijks nog bijbenen en zou al snel door de rolletjes filmmateriaal heen zijn als hij minder bewust zijn foto's zou maken. Ook zijn tweede camera raakt die dag in problemen. Voor een volgende keer belooft hij alvast én meer rolletjes én meer camera's maar of hij dit zelf gaat dragen? We zullen zijn plaatjes tijdens een dia presentatie komend jaar bewonderen.

Af en toe duiken we de inham omhoog en ontdekken aan de bovenzijde een schitterend kalkgrasland waar het plaatselijk waarlijk krioelt van o.a. zonneroosjes, bergklaver en onvoorstelbare hoeveelheden muggenorchissen (*Gymnadenia Conopsea*). Zonder uitkijken zou elke voetstap een ravage onder deze soort kunnen veroorzaken. We vermijden bewust een opsomming in de tekst van alle 'gescoorde' soorten om het aantal pagina's een neetje te beperken. Vandaar ook niet te veel foto materiaal.

Bijna achteloos passeren we na een korte pauze de 71^e nachtorchis. Een stukje verder negeren we deze orchidee maar helemaal omdat ie bijna overal blijkt te staan en hij al een keertje of tien gefotografeerd is. Een volgende inham brengt ons weer naar een weide met muggenorchissen maar deze keer ontdekken we ook exemplaren van de vliegenorchidee (*Ophrys insectifera*) en tientallen joekels van het bleek bosvogeltje (*Cephalanthera longifolia*). Een groene vlinder wordt nog digitaal vastgelegd evenals een bijzonder forse paddestoel. Een andere mooie vlinder (oranje-zwart in een schitterende combinatie) mag ik helaas niet meer vastleggen (lege batterijtjes). Tjonge, wat slurpen die digitale camera's snel de batterijen leeg. Het kan natuurlijk ook aan de man achter de camera liggen.

De hele streek ademt rust en ruimte uit maar heeft toch geen vat op het enthousiasme van de groep. Aan onze linkerzijde liggen uitgestrekte en zeer bloemrijke kalkgraslanden. Een fors gedeelte is of wordt net gemaaid. Het andere deel overleeft 2005 en zal waarschijnlijk in 2006 gemaaid worden. Deze vorm van beheer zorgt voor voldoende overlevingskansen voor die speciale flora en fauna in de regio.

Het dal van de Lampertsbach ligt in een tamelijk beschut en warm gedeelte en dit wordt nog versterkt door de beschermende heuvels rondom. Het gebied heeft een kalkrijke bodem, droge naast natte gebieden en de invloed van veel of weinig zon is duidelijk merkbaar. Het belangrijkste echter is het beheer van gronden. Sommige stukken worden al honderden jaren door schapen begraasd waardoor verruiging of bosvorming wordt tegengegaan. Momenteel loopt er een herder rond met ca. 1000 schapen. De agrarische werkwijze en het beheer dragen bij aan het in stand houden van dit ook voor Duitsland

unieke landschap. Merkwaardig maar ook wel gelukkig is dit gebied toeristisch (nog) onbekend en ook niet of nauwelijks aangetast.

Het gebied van de Lampertsbachtal is bekend om zijn unieke hellingen met "Wacholder" ofwel de Jeneverbes (*Juniperus communis*). Deze conifeer is een altijd groene boom of struik, die in het wild groeit op de vlakten van Europa, de takken spreiden zich soms fier recht omhoog maar ook vaak grillig in alle richtingen. De boom heeft een roodbruine bast en het sap uit de boom vormt een dikke harslaag op de stam en takken. Jeneverbessenstruiken hebben gele bloemen (mannelijk) en groene (vrouwelijke) op aparte planten. De blaadjes zijn naaldvormig. De bessen zijn geen echte bessen maar zijn eigenlijk de blauwzwarte, zachte schalen van de sparappels, die bij de Jeneverbes zacht en vlezig zijn. Deze 'bessen' bevatten ook medicinale stoffen. Ze zijn pas rijp na twee jaar en worden o.a. gebruikt in massageolie voor of tegen reuma en spierpijn. Meer bekend is hun culinair gebruik in zuurkool en als grondstof tijdens de bereiding van jenever en gin.

We steken een weiland over waar een boer de fraaiste kleuren laat vallen. We overbruggen een klein beekje (de Lampertsbach) en genieten van de gevarieerde en bijzonder bloemrijke begroeiing. Massa's kruisbladwalstro en de hoge wolfskers vertragen het tempo die dag voor de zoveelste keer. Vooral de inmiddels bekende "Geranium germanica" zorgde even verder weer voor oponthoud en diverse opmerkingen welke in deze tekst minder gepast zouden zijn. Het determineren van deze prachtige ooievaarsbek is voor de kenner onder ons een kwestie van uit de losse pols en een vinger in de lucht. Gedurende deze dag duiken zelfs vele Germaanse varianten op binnen het huidige plantenareaal (misschien toch te veel aan onze Wolfskers gesnoven?).

Vlak bij onze pauzeplek op een brug ontdekken we dat de ruim 30 graden ook voor sommige planten iets te veel van het goede is. Zo is de grote moesdistel nog slechts de helft van zijn normale voorkomen omdat hij slap en bijna levenloos geknakt lijkt te zijn. De koelere temperaturen tegen de avond en in de nacht zullen hem weer laten oprijzen tot zijn gebruikelijke formaat (c.a. 1,50 m.). Bij de brug blijkt het beekje aan de andere zijde droog te staan. Enkele werkzaamheden werden blijkbaar liever in het droge verricht en dit zorgde voor een tijdelijk weg pompen van al het beekwater. Toch was de nu droge beek visueel nog zeer goed te volgen dank zij de groene meanderende strook door het dal.

Een paadje door een bos is heerlijk koel. Enkele mierenhopen dwingen ons tot een discussie over organisatie en samenleving. Tientallen stuks van het, voor onze begrippen, zeldzame

Tandkruid (*Dentaria bulbifera*) worden diverse keren vereeuwigd. Wederom tientallen orchideeën doch alleen een aantal schitterende exemplaren van het vogelnestje (*Neottia nidus-avis*) weet ons echt te bekoren. Het Christoffelkruid staat op enkele plekken al in bloei en de tongstrelende verhalen over de smakelijke bessen van deze plant klinken links en rechts uit diverse monden. Als culinaire leek is hun advies natuurlijk een uitdaging en de auteur zal een uitgebreid verslag leveren

over deze smaaktest. Natuurlijk zijn de overvriendelijke adviseurs uitgenodigd om de smaaktest mede gestalte te geven maar dat zullen zij niet weten.

We weten dat we in een Kalk- of Krijtlandschap (ca. 360 miljoen jaar oud) wandelen dat eenzelfde opbouw onderging als onze regio in Limburg. Toch is deze streek iets uitbundiger uitgesleten, beïnvloed door de werking van de aardkorst en het nabij gelegen gebied dat bekend staat als de Vulkaaneifel. De regio rond Blankenheim kent een enorme verscheidenheid aan geologisch interessante plekken (groeves, grotten, enz.) en mag dus veel fossielenjagers begroeten. In het zuiden grenst deze regio aan de Vulkaaneifel met zijn typische meren, kraters, bergen en bodemsamenstelling. Ook tijdens onze tocht stuitten wij op een eigenaardig geologische plek. Een joekel van een rotsblok (carboon?) lag hoog en bijzonder dreigend in het bos, vlak langs de weg, op een hellende gesteentelaag. Een snelle visite of bezichtiging toont ons

weer heel veel exemplaren van o.a. wolfskers, tandzaad, christoffelkruid en rapunzels.

Op een splitsing even een discussie of we de route inkorten gezien het gevorderde tijdstip maar unaniem kiest de groep voor een verdere voortzetting. Via een weiland klimmen we geleidelijk puffend naar 510 meter hoogte. Was het de warmte of de ijle lucht? We weten het niet zeker maar duidelijk was dat het gebabbel fors afnam, het gehijg juist toenam en het weiland een

favoriete rustplek bleek. We naderen de Calvarieberg van de achterzijde en plotsklaps staan we temidden van orchideeën. De groep zwermt weer uit en is tussen alle jeneverbessen opnieuw op zoek naar fraaie planten. Wat een enthousiasme tegen het einde van de dag. Zo ontdekken we o.a. vleugeltjesbloem, wilde akelei, diverse kleuren rapunzel, geelhartje, kogelbloem (*Globularia*) en rozenkrans (*Antennaria dioica*). Boven op de berg met een kruis uit 1675, (ja, 330 jaar oud!) genieten we op de bijzonder warme bankjes van een enorm ver uitzicht over de Eifel. Het dorp Alendorf, met zijn nog geen 300 inwoners, ligt, vele tientallen meters lager, aan onze voeten. In de verte zien we onze voertuigen nabij de kerk.

Alendorf lijkt wel omringd door diverse heuvels met de typische groeiwijze van de jeneverbessen. Over panorama's gesproken !

Na een ruime poos gaat het dan uiteindelijk bergafwaarts langs enkele stades (een begrip voor de RK opgegroeide lezer) en beneden steken we voor de tweede keer die dag asfalt over. Een landweggetje brengt ons nog enkele verrassingen: enkele bijzonder mooi roze bloeiende exemplaren van de Franse Esparcette, strak blauwe salvia's en als klap op de vuurpijl een pracht van een bremraap met zeker een hoogte van ca. 30 cm. Bij de parkeerplaats gearriveerd, is het verhaal van onze laatste vondsten meteen aanleiding voor de rest van de groep om even terug te lopen. Hun terugkomst, met brede glimlach en hun verhalen, gaf duidelijk aan dat die 100 meter extra lopen, beslist de moeite waard was.

Tenslotte nog wat kledij en schoeisel wisselen, een hapje en drankje weg werken, spullen inruimen, een laatste blik op de jeneverbesheuvels en de route naar huis (nu via de autobaan) bespreken. Wegenkaarten verhuizen tijdelijk van eigenaar. De route via de autoweg lijkt korter maar dit is het niet. Wel gaat de reis een fors stuk sneller. Onze eerste chauffeur heeft waarschijnlijk visioenen over een race circuit en blijkbaar is zijn gaspedaal het slachtoffer. We verlezen hem dan ook na een poos uit het oog. Het is net 19.00 uur als we bij ons vertek- en eindpunt in Mechelen arriveren. Al een dag later verzendt fotograaf Bert diverse 'ontwikkelde' afdrukken per mail. Blijkbaar had hij die nacht weinig anders te doen. Dankbaar worden er enkele exemplaren in deze tekst verwerkt. Zo zien onze thuisblijvers dat zij een verkeerde hebben gemaakt om deze dag niet deel te nemen

